

WYMAGANIA EDUKACYJNE. HISTORIA . KLASA 8

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- odróżnia przeszłość, teraźniejszość i przyszłość ,
- wskazuje i posługuje się podstawowymi określeniami podziału czasu stosowanymi w historii (epoka, tysiąclecie, wiek , rok, era, n.e., p.n.e.),
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
- zna daty: 1 września 1939 r., 17 października 1939 r., 1940 r., 1941 r. ,styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r.
- zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r.
- wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941
- zna postaci: Irena Sendlerowa, Jan Karski, Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz
- zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r., listopad 1943 r., 6 czerwca 1944 r.
- zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower
- zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r.
- zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie sowieccy Koniew i Żukow
- zna daty: 1939 r., 1945 r.
- wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich, zna postać Hansa Franka
- wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie
- wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo
- zna postaci: Janina Antonina Lewandowska, Stalin
- wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów
- zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r.
- zna postaci: Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majska, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski
- wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie
- wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia
- zna datę 14 lutego 1942 r.
- zna postaci: Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki, Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekałkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka
- wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych
- zna datę 1944 r.
- zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling
- zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r.
- zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, gen. Erich von dem Bach
- wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne
- umie wskazać skutki II wojny światowej
- zna daty: 1949 r., 1950–1953
- zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall
- podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje mu podporządkowane
- wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie
- wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu wojny
- zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r.
- zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz
- wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów
- zna postaci: Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski „Zapora”, Danuta

- Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki
- zna datę 1952 r.
  - zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz
  - zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r.
  - zna postaci: Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek
  - wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.
  - zna datę 1960 r.
  - zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela
  - umie wskazać przyczyny dekolonizacji
  - wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi
  - zna daty 1948 r., 1993 r.
  - zna postaci: Jasir Arafat, Icchak Rabin
  - zna daty: 1959 r., 1962 r.
  - zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow
  - wymienia przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie
  - zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976
  - zna postać Mao Zedonga
  - umie wskazać na mapie Chiny i Japonię
  - zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r.
  - zna postaci: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman
  - wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania
  - zna datę 1968 r.
  - zna postać Elvisa Presleya
  - zna zespół The Beatles
  - wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II
  - zna datę 1956 r. i postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab
  - wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce
  - zna daty: 1965 r., 1966 r.
  - zna postać Stefana Wyszyńskiego
  - zna daty: 1968 r., 1970 r.
  - zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski
  - zna postaci: Edward Gierek, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski
  - zna daty: 1976 r., 1978 r., 1979 r., 1980 r., 1981 r.
  - zna postaci czołowych opozycjonistów
  - podaje przykłady twórców ograniczanych przez cenzurę
  - wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów
  - zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński
  - zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r.
  - zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczak
  - wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego
  - zna daty: 1985 r., 1986 r., czerwiec 1989 r., 1990 r.
  - zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan, Václav Havel, Nicolae Ceausescu,
  - zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński, L. Balcerowicz, W. Szymborska, A. Wajda, R. Polański, K. Kieślowski, Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński
  - zna daty: 1989 r., 1991 r., 1992–1995
  - zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r.
  - zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski
  - podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.
  - zna daty: 1999 r., 2004 r.
  - zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński

- wymienia sąsiadów III RP
- zna daty: 1985 r., 1986 r., 1989 r., 1990 r., 1991 r., 1992 r., 1995 r., 1997 r., 1999 r., 2004 r.
- wymienia sąsiadów III RP
- wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu i główne postanowienia podjęte podczas obrad
- wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.

Na ocenę dostateczną uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dopuszczającą,
- umieszcza procesy, zjawiska i fakty historyczne w czasie, wie, co to jest chronologia,
- wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka, umieszcza wydarzenia na osi czasu, określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery),
- lokalizuje w przestrzeni procesy, zjawiska i fakty historyczne wykorzystując mapy i plany w różnych skalach,
- rozumie związki przyczynowo-skutkowe zjawisk i procesów historycznych,
- tworzy krótkie wypowiedzi,
- rozróżnia w narracji historycznej warstwę informacyjną, wyjaśniającą i oceniającą,
- rozumie pojęcie wojna obronna
- wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej
- zna pojęcia: plan „Barbarossa”, dziwna wojna, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk
- opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej
- opisuje okoliczności wojny zimowej i przyłączenia nowych terenów przez ZSRS
- omawia przebieg bitwy o Anglię
- omawia przebieg konfliktu na kontynencie afrykańskim
- rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, Holokaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny, eksterminacja, getto, Żegota, ŻOB, łapanka, alianci, drugi front, kamikaze, kapitulacja
- wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny
- wymienia postanowienia konferencji teherańskiej
- wie, co wydarzyło się w Hiroszimie i Nagasaki
- wymienia przyczyny klęski państw osi
- rozumie pojęcia: folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja, zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja, Rada Narodowa, dywizjon, brygada
- opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji
- wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej
- wymienia i wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów
- wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie
- rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni
- rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh, PPR, GL, AL, KRN, PKWN
- omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta
- opisuje strukturę Polskiego Państwa Podziemnego
- rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej
- omawia okoliczności powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki
- wymienia powody konfliktu polsko--ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej
- rozumie pojęcia: plan „Burza”, godzina „W”
- omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu
- wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ
- opisuje warunki, w jakich żyli ludzie w Europie po zakończeniu wojny
- wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD
- rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina
- opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej
- umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich

- rozumie pojęcia: repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), безпеka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, obława augustowska, referendum, PSL, PZPR
- wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce
- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów
- wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy
- rozumie pojęcia: Rozgłównia Polska Radia Wolna Europa, amnestia, stalinizm, procesy pokazowe, bezpieczeństwo, indoktrynacja, propaganda, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja
- omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej
- wyjaśnia, czym był system totalitarny
- wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież
- rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa
- rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej, syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia
- wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej
- wymienia przyczyny powstania syjonizmu
- wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu
- rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński
- opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny
- rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys
- wymienia etapy powstawania UE
- wyjaśnia skróty UE i EWWiS
- wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE
- rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykańizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja, odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski, Milenium, Tysiąclecie
- opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży
- rozumie pojęcie polityki antysyjonistycznej
- wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka
- wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka
- opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL
- rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ, MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe, internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja, okrągły stół, wybory powszechne
- omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol wydawniczy władzy
- omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego
- omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek”
- rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka
- wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.
- omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole
- wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu
- rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja
- wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów
- rozumie pojęcie aksamitnego rozvodu
- wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy
- rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO, gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja
- wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego
- wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza
- wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza
- rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka

- rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, Jesień Narodów,
- wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął
- wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego

Na ocenę dobrą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dostateczną;
- rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia;
- dostrzega zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym;
- pozyskuje informacje z różnych źródeł (w tym kartograficznych);
- potrafi ustalić i objaśnić związki przyczynowo-skutkowe zjawisk i procesów historycznych;
- tworzy: dłuższe wypowiedzi, plan, notatkę, prezentację;
- porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r.
- wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r.
- omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939
- wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941
- wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny
- charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Radziecki
- porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej
- opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich
- wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej
- wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945
- omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej
- omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945
- wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich;
- wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo
- wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r.
- porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich
- wskazuje tereny polskie przyłączone do ZSRS
- wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów
- charakteryzuje zbrodnię katyńską
- omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć
- omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie
- przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej
- wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom
- opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne
- omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych
- wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy
- wskazuje na mapie Wołyń
- omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego
- opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania
- rozróżnia i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej
- wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego
- omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej
- opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce
- omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej
- omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r.
- omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejścia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów
- opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego

- wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego
- opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki
- porównuje system rządów w Polsce i ZSRS
- wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.
- opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną
- opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii
- rozróżnia i wymienia skutki dekolonizacji
- umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórze Galon, Syrię, Jordanię i Liban
- opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael
- umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego
- wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych
- opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r.
- opisuje etapy powstawania UE
- wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE
- opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70.
- wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje, umie wskazać na mapie Poznań
- omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60.
- omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce
- omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r.
- omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r.
- opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka
- wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r.
- omawia twórczość pisarzy cenzurowanych
- wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami
- wskazuje na mapie Katowice
- omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego
- wskazuje na mapie Czarnobyl
- omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki
- wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął
- omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie
- omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole
- wymienia główne postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu
- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r.
- opisuje rządy T. Mazowieckiego
- wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego
- wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów
- omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii
- opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii
- wskazuje na mapie nowo powstałe (po 1989r.) państwa
- opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie
- omawia wydarzenia związane z rozpadem Jugosławii
- omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90.
- omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejęcia rządów przez gabinet Tadeusza Mazowieckiego
- omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.
- wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej
- omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO
- omawia główne etapy integracji Polski z UE

Na ocenę bardzo dobrą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dobrą;
  - rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii,
  - określa czas trwania epok ,
  - rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery,
  - na podstawie daty rocznej określa wiek i jego połowę (w odniesieniu do czasów przed naszą erą),
  - dostrzega zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym,
  - dostrzega potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności,
  - konstruuje ciągi narracyjne wykorzystując zdobyte informacje,
  - przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko do procesów i postaci historycznych,
  - tworzy długie wypowiedzi: notatkę, rozprawkę, prezentację,
  - określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowieców na ziemię polskie
-
- charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941
  - omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian
  - omawia główne postanowienia *Karty atlantyckiej*
  - wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi
  - charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej
  - charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel
  - porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi
  - charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r.
  - charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny
  - charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego
  - charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej
  - charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy
  - wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ
  - opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec
  - omawia wydarzenia związane z wojną koreańską
  - charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce po II wojnie światowej
  - charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich
  - charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów
  - charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej
  - charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej
  - charakteryzuje rolę propagandy komunistycznej w kształtowaniu społeczeństwa
  - charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny
  - porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną
  - charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce
  - charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami
  - charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie
  - omawia, jak układały się stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r.
  - wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach
  - charakteryzuje okoliczności powstania UE
  - analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE
  - porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata
  - charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich
  - charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki
  - charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego
  - dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r. i charakteryzuje konsekwencje tych wystąpień
  - dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r.
  - dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka
  - wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego

- charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów
- wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe
- charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”
- charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego
- charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa
- omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80.
- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r.
- charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole
- charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier
- wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw
- porównuje okoliczności rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii
- charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997
- charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP
- porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r.
- charakteryzuje życie kulturalne III RP
- dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie
- charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami
- charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989– 1991
- charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa
- charakteryzuje przemiany gospodarcze w III RP i porównuje je z sytuacją panującą przed 1989 r.
- charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP
- charakteryzuje stosunki III RP z nowymi sąsiadami

Na ocenę celującą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą;
- podaje datę początkową i końcową każdej epoki,
- na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą),
- ocenia bilans wojny obronnej Polski
- ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941
- dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich
- docenia poświęcenie rodziny Ulmów i innych rodzin polskich wspomagających ludność żydowską
- analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944
- ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski
- dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych
- ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki
- ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich
- analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie
- ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski
- ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego
- analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę
- ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944
- dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania warszawskiego
- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej
- analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej
- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich
- dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski
- analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej
- analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich
- analizuje cechy charakterystyczne dla ustroju krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów
- dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji
- tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata

- analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych
- analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS
- dokonuje oceny rządów komunistów w Chinach
- dostrzega szanse wynikające z powstania UE
- ocenia skutki powstania UE
- analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji
- ocenia działania Gomułki
- dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej
- ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce
- ocenia rządy Gomułki
- analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących
- ocenia rządy Gierka
- dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski
- ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r.
- dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r.
- ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski
- analizuje proces powolnego upadku ZSRS
- dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP
- dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego
- dokonuje próby oceny zmian geopolitycznych na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające
- analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności
- analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie
- ocenia politykę zagraniczną III RP
- dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP
- analizuje proces powolnego upadku ZSRS
- analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie
- ocenia politykę zagraniczną III RP